

**PRIRUČNIK SA SMJERNICAMA
ZA MEDIJSKO IZVJEŠTAVANJE
O NASILJU U OBITELJI**

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Zagreb, 2018.

drugo revidirano izdanje

Sadržaj:

	Stranica
I. Uvod	4
II. Propisi o medijskom izvještavanju	6
III. Nasilje kao diskriminacija i kršenje ženskih ljudskih prava.....	13
IV. Statistički pokazatelji o broju počinitelja nasilja u obitelji.....	18
V. Osvrt na medijsku sliku nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u Hrvatskoj (primjeri dobre i loše medijske prakse)	20
VI. Smjernice za medijsko izvještavanje o nasilju u obitelji.....	31
VII. Umjesto zaključka	32

I. Uvod

Uloga medija, kako tiskanih tako i elektroničkih, u suvremenom društvu nemjerljiva je. Mediji imaju ključnu ulogu u formiranju stavova o pojedinim temama te načinom prenošenja informacija utječu na razvoj svijesti javnosti u pozitivnom ili negativnom smislu.

Posebna je važnost i uloga medija u izvještavanju o osjetljivim temama, primjerice, ljudskim pravima, pravima manjinskih skupina, pravima djece, pravima žrtava nasilja i drugo. Izvještavajući o navedenim temama na umu je potrebno imati zaštitu prava i identiteta osoba, posebice djece. Pri tome je bitno imati na umu važnost promišljanja o mogućem učinku svakoga pojedinog teksta prije njegova predstavljanja javnosti te odgovornost koju rad u medijima zahtijeva, misleći pritom i na individualnu etiku i etiku cjelokupnoga medijskog sustava.

Iskustva o medijskom praćenju problematike nasilja u obitelji ukazuju na potrebu sustavnijeg pristupa medija radi zaštite identiteta svih žrtava nasilja, s naglaskom na žrtve nasilja u obitelji. Pri tom je posebnu pažnju potrebno usmjeriti na zaštitu identiteta žena, djece i maloljetnih osoba žrtava nasilja u obitelji. Na navedenu potrebu upozorava i Kodeks časti hrvatskih novinara koji nalaže da „novinar treba štititi čovjekovu intimu od senzacionalističkog i svakog drugog neopravdanog otkrivanja u javnosti te je obvezan poštivati svačije pravo na privatnost. Posebna se pozornost, obazrivost i odgovornost zahtijeva pri izvještavanju o samoubojstvima, nesrećama, osobnim tragedijama, bolestima, smrtnim slučajevima i nasilnim djelima. Novinar treba izbjegavati intervjuiranje i prikazivanje osoba koje su izravno ili neizravno pogođene tim događajima, osim kada je riječ o iznimnom javnom interesu. U tom je slučaju novinar dužan voditi računa o časti, ugledu i dostojanstvu osoba o kojima izvještava“. U tom smislu, prilikom izvještavanja o počinjenom nasilju u obitelji urednici dnevnih i tjednih listova, novinari i izvjestitelji s mjesta događaja na umu trebaju obvezno imati činjenicu da se žrtve nasilja, bez obzira na spol i dob, nalaze u iznimno teškoj situaciji te su posebno osjetljive na reakcije okoline koje u većini slučajeva, nažalost još uvijek polaze od pretpostavke o „podijeljenoj odgovornosti za nasilje“ čime su žrtve stavljene u iznimno tešku situaciju. Upravo zbog toga potrebno je štiti privatnost žrtava.

Međutim, događa se da se, uslijed želje za što bržom dostavom informacija i senzacionalizmom, u drugi plan stavlja zaštita žrtve. Objavljena slika žrtve u tiskanom i

elektroničkim medijima često dodatno otežava već ionako tešku situaciju. Kao posljedica navedenog, pogotovo u manjim sredinama, žrtva postaje predmetom ismijavanja pa ponekad i izopćenja iz sredine.

Republika Hrvatska zauzela je stav o nultoj stopi tolerancije prema nasilju u obitelji te je u tom smislu od 2005. godine do danas Vlada Republike Hrvatske donijela 4 *Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji* i to za razdoblje 2005. – 2007., 2008. – 2010., 2011. – 2016. i najnoviju Nacionalnu strategiju za razdoblje od 2017. do 2022. godine. Nacionalne strategije usmjerene zaštiti od nasilja u obitelji od 2005. godine do danas propisuju mjere usmjerene senzibilizaciji javnosti o štetnosti i neprihvatljivosti nasilničkog ponašanja u obitelji, pri čemu mediji imaju ključnu ulogu koja je ostvariva putem elektroničkih i tiskanih medija, radio i TV emisija. Priče o žrtvama nasilja i nasilničkom ponašanju u obitelji, dovodjenje stručnjaka u radijske i televizijske emisije dobar su način da se javnosti skrene pozornost na ovaj izraženi društveni problem. Kao važan zadatak medija u promicanju ove teme nameće se i upozoravanje institucija o potrebi provođenja zakonskih obveza radi sprečavanja pojave novih slučajeva nasilja u obitelji. Osim navedenog, javnost je moguće dodano senzibilizirati putem promidžbenog materijala kojim se ukazuje na potrebu sprječavanja ovakvog ponašanja te štetnih posljedica za žrtve nasilja.

Osim Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji za istaknuti je i *Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja u obitelji i nasilja nad ženama* koju je Republika Hrvatska ratificirala 13. travnja 2018. godine. Konvencija u članku 17. – Sudjelovanje privatnog sektora i medija posebice ističe namjeru poticanja medija da prihvate standarde samoregulacije kako bi se suzdržali od štetnog rodnog stereotipiziranja i širenja omalovažavajućih slika žena ili slika koje povezuju nasilje, a što uključuje izradu etičkih kodeksa za medijsko praćenje nasilja nad ženama koje mora biti temeljeno na pravima, rodno osjetljivo i nesenzacionalističko uz poštovanje temeljnih načela slobode izražavanja, slobode tiska i umjetničke slobode.

U vjeri da sve osobe, zaposlene u medijima, shvaćaju značaj svoga javnog djelovanja u hrvatskom društvu te da će nastojati sudjelovati u suzbijanju nasilja u obitelji ovaj je Priručnik namijenjen novinarkama i novinarima te svim osobama koje su odgovorne za kreiranje i objavljivanje tekstova ili emitiranje priloga u kojima se govori o nasilju u obitelji.

II. Propisi o medijskom izvještavanju

U Republici Hrvatskoj odredbe o medijskom izvještavanju o nasilju u obitelji nalaze se u slijedećim propisima:

ZAKON O MEDIJIMA (Narodne novine, br. 59/04, 84/11 i 81/13)

Zakonom o medijima, člankom 3., jamči se sloboda izražavanja i sloboda medija, koja među ostalim „obuhvaća osobito: uvažavanje zaštite ljudske osobnosti, privatnosti i dostojanstva“.

Prema članku 16. ovog Zakona:

(1) Mediji su dužni poštovati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast građana, a osobito djece, mladeži i obitelji bez obzira na spol i spolno opredjeljenje. Zabranjuje se objavljivanje informacija kojima se otkriva identitet djeteta, ukoliko se time ugrožava dobrobit djeteta.

(2) Mediji su dužni poštovati pravo na zaštitu identiteta svjedoka i oštećenika kaznenih djela, i bez njihova znanja i pristanka ne smiju otkriti njihov identitet.

ZAKON O ELEKTORNIČKIM MEDIJIMA (Narodne novine, br. 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13)

Članak 12. ovog Zakona propisuje

(2) U audio i/ili audiovizualnim medijskim uslugama nije dopušteno poticati, pogodovati poticanju i širiti mržnju ili diskriminaciju na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije, te antisemitizam i ksenofobiju, ideje fašističkih, nacionalističkih, komunističkih i drugih totalitarnih režima.

(3) Nije dopušteno objavljivanje informacije kojom se otkriva identitet djeteta do 18 godine života uključenog u slučajeve bilo kojeg oblika nasilja, bez obzira je li svjedok, žrtva ili počinitelj ili je dijete pokušalo ili izvršilo samoubojstvo, a niti iznositi pojedinosti iz djetetovih obiteljskih odnos a i privatnog života.

Članak 24. propisuje da audiovizualni ili radijski programi trebaju, među ostalim, osobito:

- objavljivati istinite informacije, **poštovati ljudsko dostojanstvo i ljudska prava** i temeljne slobode te pridonositi poštivanju tuđih mišljenja i uvjerenja,
- promicati međunarodno razumijevanje i osjećaj javnosti za pravdu, braniti demokratske slobode, služiti zaštiti okoliša, **boriti se za ravnopravnost žena i muškaraca**....,

dok članak 26. propisuje

(1) U audiovizualnim ili radijskim programima **nije dopušteno:**

- objavljivati priloge koji vrijeđaju dostojanstvo čovjeka,
- objavljivati priloge osobito nemoralnog i pornografskog sadržaja,
- na bilo koji način poticati, promicati i veličati nasilje i kriminal....

(2) Nisu dopušteni audiovizualni ili radijski programi koji mogu ozbiljno narušiti fizički, mentalni ili moralni razvoj maloljetnika, posebno oni koji uključuju pornografiju ili bezrazložno nasilje.

ZAKON O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA (Narodne novine, br. 82/08 i 69/17)

Članak 16. Zakona o ravnopravnosti spolova propisuje:

(1) Mediji će kroz programske sadržaje, programske osnove, programska usmjerenja i samoregulacijske akte promicati razvoj svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca.

(2) Zabranjeno je javno prikazivanje i predstavljanje žena i muškaraca na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način, s obzirom na spol i spolnu orijentaciju.

KODEKS ČASTI HRVATSKIH NOVINARA

Kodeks časti hrvatskih novinara¹ jedan je od samoregulacijskih akata, tj. pravila novinarske struke i etike kojima se utvrđuju strukovna i druga pravila ponašanja ili uređuju odnosi u medijskoj djelatnosti, a koje samostalno utvrđuju nakladnici, novinari i njihove udruge, kako stoji u članku 2. Zakona o medijima (Narodne novine, br. 59/04, 84/11 i 81/13).

Kodeks časti hrvatskih novinara usvojen je na 50. skupštini Hrvatskoga novinarskoga društva, održanoj 27. studenoga 2009. godine. Vezano uz zaštitu ljudskih prava, Kodeks u slijedećim točkama propisuje:

¹ <http://www.hnd.hr/dokumenti>

13. Novinari u svom djelovanju **poštuju, štite i promiču temeljna ljudska prava i slobode, a osobito načelo jednakosti svih građana.** Posebna se odgovornost očekuje kad se izvještava ili komentira prava, potrebe, probleme i zahtjeve manjinskih društvenih skupina. Informaciju o rasi, boji kože, vjerskoj ili nacionalnoj pripadnosti, životnoj dobi, spolu, seksualnoj orijentaciji, rodnom izražavanju, bilo kojoj fizičkoj ili mentalnoj osobini ili bolesti, bračnom stanju, životnom stilu, društvenom položaju, imovinskom statusu ili razini obrazovanja novinar navodi samo ako je ona izrazito relevantna u kontekstu u kojem se iznosi. **Nedopustivo je koristiti stereotipe, pejorativne izraze, ponižavajuće prikazivanje, kao i svaki drugi oblik izravnog ili neizravnog poticanja ili podržavanja diskriminacije.**
14. Novinar **treba štiti čovjekovu intimu od senzacionalističkog i svakog drugog neopravdanog otkrivanja u javnosti. Obvezan je poštovati svačije pravo na privatnost. Nedopustivo je bez njihovog dopuštenja snimati osobe u okruženju u kojem se opravdano očekuje privatnost.** Narušavanje nečije privatnosti mimo njegove volje i znanja dopušteno je samo ako je opravdano iznimnim javnim interesom.
15. **Posebna se pozornost, obazrivost i odgovornost zahtijeva pri izvještavanju o samoubojstvima, nesrećama, osobnim tragedijama, bolestima, smrtnim slučajevima i nasilnim djelima.** Novinar **treba izbjegavati intervjuiranje i prikazivanje osoba koje su izravno ili neizravno pogođene tim događajima,** osim kada je riječ o iznimnom javnom interesu. U tom je slučaju novinar **dužan voditi računa o časti, ugledu i dostojanstvu osoba o kojima izvještava.**
16. Vijesti o samoubojstvima i pokušajima samoubojstava se ne naglašavaju te ih treba svesti na najmanju moguću mjeru, uz poseban obzir kad je riječ o djeci. Potrebno je pridržavati se stručnih smjernica za izvještavanje o samoubojstvima.
17. U priložima o sudskim postupcima treba poštovati ustavno načelo pretpostavke nedužnosti optuženika te dostojanstvo, integritet i osjećaje svih stranaka u sporu. U kaznenim su postupcima novinari dužni poštovati pravo na zaštitu identiteta zaštićenih

svjedoka, pouzdanika, zviždača i oštećenika, koji ne smiju otkriti bez njihovog pristanka, osim u slučajevima od iznimnog javnog interesa.

19. Novinar ne smije intervjuirati niti fotografirati dijete (do 14 godina) bez njegovog pristanka i bez nazočnosti i pristanka roditelja ili druge odrasle osobe odgovorne za dijete. Ako takav pristanak i postoji, nedopustivo je intervjuiranje ili fotografiranje djeteta kojim bi mogla biti ugrožena njegova dobrobit. Isto vrijedi i za bilo koji drugi postupak kojim se izravno ili neizravno otkriva identitet djeteta. Dobrobit djeteta nadređena je javnom interesu.
20. Novinar ne smije otkriti identitet djeteta ili maloljetnika uključenog u slučajeve seksualnog zlostavljanja ili bilo kojeg drugog oblika nasilja ili kaznenog djela, bez obzira je li dijete ili maloljetnik svjedok, žrtva, osumnjičenik ili okrivljenik. Medijski prilozi o takvim slučajevima ne smiju omogućiti identifikaciju djeteta ili maloljetnika. Identitet djeteta ili maloljetnika dopušteno je otkriti samo iznimno, kada je to u javnom interesu i ne ugrožava dobrobit djeteta ili maloljetnika, te uz pristanak roditelja ili skrbnika djeteta ili maloljetnika, ili kada to radi dobrobiti djeteta traže državna tijela.

Za zaštitu i primjenu Kodeksa časti hrvatskih novinara nadležno je Novinarsko vijeće časti Hrvatskoga novinarskog društva. Prema članku 6. Pravilnika o radu Novinarskog vijeća časti² propisano je da kada Novinarsko vijeće časti uoči kontinuirane pojave kojima se krše norme i načela Kodeksa časti hrvatskih novinara ili druga, suvremena i opća novinarska etička i profesionalna načela, može povesti raspravu o njima, te o svojim stajalištima i ocjenama obavijestiti članstvo i širu javnost.

Vijeće je dužno takvu raspravu povesti i na zahtjev pojedinog člana Novinarskog vijeća časti, predsjednika HND-a, Izvršnog i Središnjeg odbora HND te Nadzornog odbora HND.

Sukladno članku 9. Pravilnika Novinarsko vijeće časti, nakon rasprave i glasanja, članu HND-a može izreći :

- a) u blažem slučaju - OPOMENU novinaru, kojom će ga podsjetiti na njegove obveze i dužnost pridržavanja etičkih i profesionalnih normi
- b) u težem slučaju – TEŽU OPOMENU, kojom će ga upozoriti da je ozbiljno prekršio etičke i

² Pravilnik je donio Središnji odbor Hrvatskog novinarskog društva 9. svibnja 2017. godine, a potvrdila 59. godišnja skupština 17. ožujka 2018. godine.

profesionalne norme

c) u najtežem slučaju, kada se povredama odredbi Kodeksa časti hrvatskih novinara teško kompromitira dostojanstvo profesije – ODLUKU O ISKLJUČENJU IZ HND-a, o čemu je Vijeće dužno izvijestiti Izvršni odbor, Središnji odbor i administrativno osoblje HND-a.

PREPORUKE VIJEĆA EUROPE

Iako postoji niz preporuka i rezolucija Vijeća Europe o prikazu žena u medijima, u kontekstu ovog Priručnika, navest ćemo samo neke, primjerice:

Preporuka br. R (84)17 Odbora ministara zemljama članicama o ravnopravnosti žena i muškaraca u medijima navodi kako mediji imaju važnu ulogu u formiranju društvenih stavova i vrijednosti i golem utjecaj na društvene promjene. Države trebaju osigurati da se taj medijski potencijal potpuno razvije, i to u osnovnome sadržaju programa (u oglašavanju, promoviranju istraživanja o njihovom utjecaju na stvaranje rodni stereotipa i predrasuda, obrazovanju i osposobljavanju, rodno uravnoteženome sudjelovanju u rukovoditeljskim i tehničkim područjima) i u nadzornim tijelima, tijelima koja donose odluke i drugo³.

Preporuka Rec/2002/5 Odbora ministara državama članicama o zaštiti žena od nasilja, a vezanim uz medije, navodi da bi države članice trebale:

- potaknuti medije da promoviraju sliku žene i muškarca neopterećenu stereotipima, a koja se temelji na poštovanju ljudske osobe i ljudskog dostojanstva; da izbjegavaju programe koji povezuju nasilje sa seksom; koliko god je to moguće, te bi kriterije trebalo uzeti u obzir i u području novih informacijskih tehnologija (17.);
- potaknuti medije da sudjeluju u kampanjama koje upozoravaju široku javnost na nasilje nad ženama (18.);
- potaknuti organiziranje izobrazbe koja će novinare upozoriti na moguće posljedice programa koji povezuju nasilje sa seksom (19.);
- **potaknuti izradu kodeksa ponašanja novinara s posebnim naglaskom na problem nasilja nad ženama, a vezano s organizacijama za nadzor medija (postojećih ili**

³ “Standardi i mehanizmi ravnopravnosti spolova – Preporuka Rec (2007) 17 Odbora ministara državama članicama” Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, 2008.

koje treba osnovati), potaknuti uključivanje sadržaja u vezi s nasiljem nad ženama i seksizmom (20.)⁴.

Preporuka 1555 (2002) Parlamentarne skupštine Vijeća Europe o prikazu žena u medijima⁵ u kojoj se navodi kako:

- Skupština uočava da, unatoč napretku koji je očigledno postignut u nekoliko europskih zemalja, predodžba o ženama u medijima često ipak ostaje negativna te je i dalje stereotipna i seksistička. Žene se povezuju s privatnim područjem života, kućanstvom i obiteljskim životom. Mediji često predstavljaju žene kao seksualne objekte. Dok je suvremeno društvo prošlo kroz brze promjene, predodžba o ženama u medijima nije se bitno promijenila.
- U određenim zemljama istočne Europe i Commonwealth-a, prikaz žena u medijima je relativno negativan. Mediji opisuju muškarce kao reformatore, dok se ženama pripisuje ograničena uloga u tom pogledu. To je posljedica društvenog i kulturnog nasljeđa ovih zemalja. Ovim zemljama nedostaje demokratsko iskustvo i nailaze na poteškoće u svojim razvojnim procesima. Prikaz žena koji se pojavljuje u medijima, dokaz je dramatične situacije u svezi s pravima žena u ovim zemljama. Stvarni problemi žena, kao pokreti koje iniciraju žene, ignoriraju se.
- Stereotipni prikaz žena je rezultat nedovoljne izobrazbe novinara/ki i rukovoditelja/ica u medijima te malog broja žena zaposlenih na radnim mjestima na kojima se donose odluke.

Preporuka CM/Rec(2007)17 Odbora ministara o standardima i mehanizmima ravnopravnosti spolova koja naglašava da bi države članice trebale uvesti učinkovite mjere kojima bi osigurale da se ravnopravnost spolova, kao načelo ljudskih prava, poštuje u medijima, u skladu s društvenom odgovornošću povezanom s moći koju mediji imaju u suvremenom društvu⁶.

⁴ „Preporuka Rec(2002)5 Odbora ministara državama članicama o zaštiti žena od nasilja i memorandum s objašnjenjima“ Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, 2006.

⁵ [https://ravnopravnost.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/preuzimanje/dokumenti/ve/VIJE%C4%86E%20EUROPE%20Parlamentarna%20skup%C5%A1tina%20Preporuka%201555%20\(2002\)%20Prikaz%20%C5%BEena%20u%20medijima.pdf](https://ravnopravnost.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/preuzimanje/dokumenti/ve/VIJE%C4%86E%20EUROPE%20Parlamentarna%20skup%C5%A1tina%20Preporuka%201555%20(2002)%20Prikaz%20%C5%BEena%20u%20medijima.pdf)

⁶ “Standardi i mehanizmi ravnopravnosti spolova – Preporuka Rec (2007) 17 Odbora ministara državama članicama” Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, 2008

Rezolucija 1751 (2010) Parlamentarne skupštine Vijeća Europe o suzbijanju seksističkih stereotipa u medijima⁷ kojom je Parlamentarna skupština pozvala medije na:

- podizanje svijesti novinara/ki i njihovu izobrazbu kako bi uključili dimenziju rodne ravnopravnosti u novinarstvo i medije,
- promicanje dimenzije rodne ravnopravnosti u nadzornim i samonadzornim tijelima te gdje je to moguće, na implementaciju preporuka sadržanih u kodeksima dobre prakse,
- pogodovanje uravnoteženijem predstavljanju žena u medijima i nestereotipnom predstavljanju žena i muškaraca, čime bi se pomoglo prevladavanju prepreka rodnoj ravnopravnosti⁸.

Preporuka Odbora ministara /Rec(2013)1 državama članicama o ravnopravnosti spolova i medijima⁹ navodi kako ravnopravnost spolova označava jednaku vidljivost, osnaživanje, odgovornost i zastupljenost žena i muškaraca u svim područjima javnog života, uključujući medije. Medijski javni servisi trebaju biti pokretač suvremenog medijskog sistema i služiti svim društvenim skupinama. Navedeno zahtijeva da se posebna pažnja posvećuje ravnopravnosti spolova, kako u smislu sudjelovanja u medijskim javnim servisima i pristupa tim servisima, tako i u pogledu sadržaja i načina na koji se to pitanje tretira i predstavlja u medijima. Javni medijski servis je, ili bi trebao biti, referentna točka socijalne kohezije i integracije svih pojedinaca, zbog čega ima važnu ulogu u unapređenju ravnopravnosti spolova u medijima i putem medija.

Odbor ministara preporučio je vladama država članica da:

- sukladno priloženim smjernicama usvoje odgovarajuće politike koje bi mogle stvoriti prikladne uvjete u kojima mediji mogu promovirati ravnopravnost spolova kao temeljno načelo svojih aktivnosti i institucionalne organizacije u novom višedimenzionalnom medijskom okruženju;
- šire ovu preporuku i njezine smjernice i podižu razinu svijesti odgovarajućih čimbenika i medija, o središnjoj ulozi ravnopravnosti spolova za demokraciju i potpuno uživanje ljudskih prava;
- skrenu pozornost medijskog sektora, novinara i drugih čimbenika te njihovih organizacija, kao i zakonodavnih tijela za medije i nove komunikacijske i

⁷ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805a23f5>

⁸

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805a23f5>

⁵

⁹ <https://rm.coe.int/1680595b31>

informatijske servise na preporuku, u svrhu pripreme ili revizije regulatorne i samoregulatornih strategija i kodekse ponašanja.

III. Nasilje kao diskriminacija i kršenje ženskih ljudskih prava

Prema UN-ovoj Konvenciji o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena iz 1979. godine, nasilje nad ženama jest oblik diskriminacije žena. Države imaju obvezu postupati s dužnom pozornošću kako bi spriječile nasilje, zaštitile žrtve i kaznile počinitelje.

Preporuka br. 19 iz 1992. godine UN-ova Odbora za uklanjanje diskriminacije žena naglašava se da je nasilje nad ženama „*spolno utemeljeno nasilje, koje je usmjereno protiv žena zato što su ženskog spola te neproporcionalno pogađa žene, a uključuje djela ili pokušaje primjene fizičkog, psihičkog ili seksualnog nasilja*“.

Prema članku 1. Deklaracije Opće skupštine UN-a o uklanjanju nasilja nad ženama iz 1993. godine, termin nasilje prema ženama označava bilo koji čin nasilja utemeljenog na spolnoj/rodnoj osnovi koje rezultira, ili može rezultirati fizičkom, seksualnom ili psihološkom povredom ili patnjom žena, uključujući i prijetnje takvim djelima, silu ili svojevolumno oduzimanje slobode, bilo u javnom ili privatnom životu.

Pekinška platforma iz 1995. godine definira nasilje u obitelji kao „*bilo koji čin rodno temeljenog nasilja koje rezultira, ili bi moglo rezultirati u fizičkoj, seksualnoj ili psihološkoj šteti i patnji žena, uključujući prijetnje takvim činom, prinudom ili samovoljnim lišavanjem slobode, u javnom i privatnom životu*“.

Prema Preporuci Odbora ministara Vijeća Europe REC (2002)⁵ o zaštiti žena od nasilja, nasilje nad ženama razumijeva se kao „*svaki čin rodno utemeljenog nasilja koji rezultira ili će vjerojatno rezultirati fizičkom, seksualnom ili psihološkom povredom žene ili njezinom patnjom, uključujući prijetnje takvim radnjama, prisilu ili samovoljno lišavanje slobode, bilo u javnosti ili privatnom životu*“. To obuhvaća, ali nije ograničeno samo na:

- nasilje u obitelji ili kućanstvu uključujući, među ostalim, fizičku i mentalnu agresiju, emocionalno i psihološko zlostavljanje, silovanje i seksualno zlostavljanje, incest,

silovanje supružnika, stalnog ili povremenog partnera/partnerice i nevjenčanog supružnika, zločin počinjen u ime časti, genitalno sakaćenje i druge tradicionalne obrede koji ženama nanose štetu, kao što su prisilni brakovi;

- nasilje do kojeg dolazi u široj zajednici, uključujući, među ostalim, silovanje, seksualno zlostavljanje/iskorištavanje, seksualno uznemiravanje i zastrašivanje na radnome mjestu, u institucijama ili drugdje, trgovinu ženama u svrhu seksualnog i ekonomskog iskorištavanja i seksualnog turizma;
- nasilje koje počinu ili tolerira država ili njezini dužnosnici;
- kršenje ljudskih prava žena u vrijeme oružanog sukoba, posebice otmice, nasilnog preseljenja, sustavnog silovanja, seksualnog ropstva, prisilne trudnoće i trgovine ljudima u svrhu seksualnog i ekonomskog iskorištavanja.

Nedavno ratificirana *Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*¹⁰ nasilje nad ženama definira kao „kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije žena i označava sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu”, dok nasilje u obitelji definira kao „sva djela tjelesnog, seksualnog, psihičkog ili ekonomskog nasilja koja se događaju u obitelji ili kućanstvu ili između bivših ili sadašnjih bračnih drugova ili partnera, neovisno o tome dijeli li počinitelj ili je dijelio isto prebivalište sa žrtvom“.

Na tragu ranije navedenih zakonskih odredbi kojima se propisuje medijsko izvještavanje o nasilju te više preporuka i rezolucija ističemo da prije no što se u medijima predstavi bilo koji slučaj nasilja nad ženama, osobe koje se predmetnim slučajem bave trebale bi biti upoznate s mitovima odnosno činjenicama vezanim uz problematiku nasilja.

Na web stranicama Ministarstva unutarnjih poslova navedeno je nekoliko najčešćih predrasuda koje značajno utječu na to kako će se problemu nasilja prići:

MIT:

Žrtva uzrokuje nasilje. Zlostavljana žena je „to tražila“.

¹⁰ Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji usvojen je u Hrvatskom saboru 13. travnja 2018. godine

Činjenica:

Zlostavljač uzrokuje nasilje. On je odgovoran za svoje postupke.

MIT:

Nasilje u obitelji i među bračnim partnerima je njihova privatna stvar.

Činjenica:

Nasilje u obitelji je ozbiljan društveni problem.

MIT:

Žene su nasilne kao i muškarci.

Činjenica:

Muškarci su znatno češće počinitelji nasilja u obitelji.

MIT:

Alkohol i zlouporaba opojnih droga stvarni su uzroci nasilja u obitelji.

Činjenica:

Općenito govoreći, alkohol i opojne droge nisu uzroci nasilnog ponašanja.

MIT:

Muškarci koji su nasilni ne mogu si pomoći.

Činjenica:

Muškarci mogu promijeniti svoje nasilno ponašanje.

MIT:

Bračne tučnjave nisu ozbiljne. To se događa u svakom braku.

Činjenica:

Bračne tučnjave su ozbiljne i zahtijevaju pozornost društva.

MIT:

Djeca trebaju oca iako je nasilan prema njihovoj majci. Žena bi za dobro djece trebala ostati s takvim partnerom.

Činjenica:

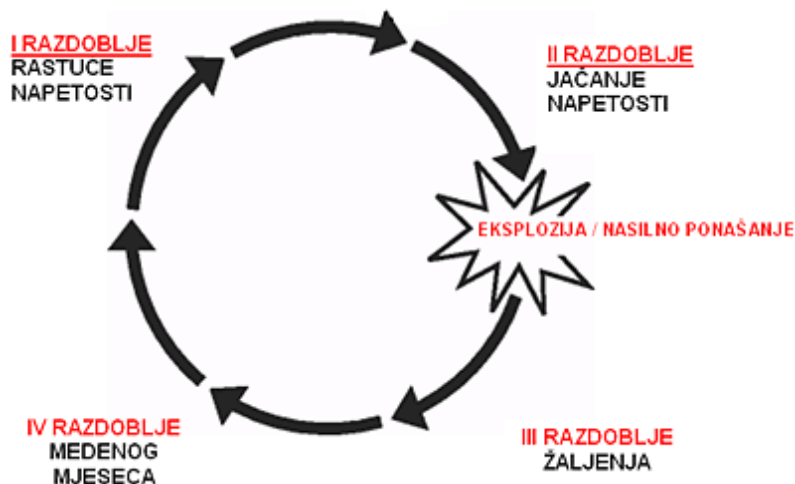
Odrastanjem u takvoj obitelji djeca uče biti nasilna.

Mitovi o nasilju u obitelji su mnogobrojni, a najbolji način njihovog osporavanja je navođenje činjenica¹¹.

Dostupni podatci ukazuju na činjenicu da su žene izložene najtežem nasilju u vlastitom domu i to od strane vlastitog partnera.

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, jedna od tri žene diljem svijeta (35%) doživjele su tjelesnog i/ili seksualno intimno nasilje od strane partnera ili seksualno nasilje koje nije počinio partner. Međutim, većina nasilja počinjena je od strane intimnog partnera. U svijetu, skoro jedna trećina žena (30%) koje su bile u vezi izvijestila je da su doživjele neki oblik tjelesnog i/ili seksualnog nasilja od strane svog intimnog partnera. Općenito, 38% ubojstava žena počinio je muški intimni partner¹².

Praćenjem slučajeva nasilja tijekom vremena vidljivo je da se nasilje vremenom pojačava, te dobiva na učestalosti i brutalnosti. Uglavnom počinje malim bezazlenim napadima, uvredama, naguravanjem ili šamarom. Za bolje razumijevanje dinamike nasilja, prikazujemo krug nasilja u partnerskim odnosima.

1. RAZDOBLJE:

Odnosi među partnerima su napeti, neizbježno dolazi do manjih incidenata, žrtva pokušava smiriti situaciju i smanjiti napetost.

¹¹ <http://stari.mup.hr/1132.aspx>

¹² <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/>

2. RAZDOBLJE:

Raste napetost među partnerima, partner zlostavljač pojačava kontrolu žrtve nasilnim ispadima, dok se žrtva zbog straha povlači.

Nekontrolirano oslobađanje akumulirane napetosti dovodi do nasilnog čina.

3. RAZDOBLJE:

Partner zlostavljač pokazuje kajanje, opravdava svoje nasilničko ponašanje, te ga minimalizira, često daje obećanje da se nasilje neće ponoviti.

4. RAZDOBLJE:

Odnos među partnerima prividno je dobar, žrtva prihvaća isprike zlostavljača dok on negira nasilje. Iskustvo pokazuje da se radi tek o privremenom zatišju i da će se nasilje uskoro opet ponoviti¹³.

Zlostavljač tijekom nasilnog partnerskog odnosa uspostavlja moć i kontrolu tijekom dužeg vremenskog razdoblja, što je slikovito prikazano u „Kotaču moći i kontrole“¹⁴:

¹³ <http://stari.mup.hr/1134.aspx>

¹⁴ <http://stari2016.mup.hr/1130.aspx>

IV. Statistički pokazatelji o broju počinitelja nasilja u obitelji

Prema dostupnim statističkim pokazateljima prijavljeni punoljetni počinitelji kaznenog djela nasilničkog ponašanja u obitelji te okrivljeni punoljetni počinitelji prekršaja nasilja u obitelji u većem broju su muškarci.

Tablica 1. Prijavljene punoljetne osobe za kazneno djelo nasilničko ponašanje u obitelji, prema spolu 2001. - 2016.¹⁵

*članak 215.a KZ-a do 2012. godine

*članak 179.a KZ-a od 2015. godine

Godina	ukupno	žene	muškarci	Spolna raspodjela %	
				žene	muškarci
2001.	130	8	122	6,2	93,8
2002.	286	12	274	4,2	95,8
2003.	491	25	466	5,1	94,9
2004.	765	29	736	3,8	96,2
2005.	996	47	949	4,7	95,3
2006.	1220	87	1133	7,1	92,9
2007.	1240	105	1135	8,5	91,5
2008.	1127	76	1051	6,7	93,3
2009.	1046	74	972	7,1	92,9
2010.	905	75	830	8,3	91,7
2011.	730	64	666	8,8	91,2
2012.	494	29	465	5,9	94,1
2013.	/	/	/	/	/
2014.	/	/	/	/	/
2015.	48	2	46	4,2	95,8
2016.	182	20	162	11,0	89,0

¹⁵ Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

Kazneni zakon (Narodne novine, br. 110/97, 27/98-ispravak, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11) do 30. prosinca 2000. godine, kada je stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine br. 129/00), nije propisivao nasilje u obitelji kao samostalno kazneno djelo. Navedenim izmjenama i dopunama dodan je članak 215.a koji je u katalog kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži uveo i kazneno djelo *Nasilničko ponašanje u obitelji*. Nadalje, Kaznenim zakonom (Narodne novine br. 125/11 i 144/12) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2013., nasilje u obitelji kao samostalno kazneno djelo je ukinuto. Propisan je niz kaznenih dijela s elementima nasilja u kojima je počinjenje djela prema bliskoj osobi predstavljalo kvalificirani oblik djela s težom sankcijom. Izmenama i dopunama Kaznenog zakona iz 2015. godine (Narodne novine, br. 56/15) koje su stupile na snagu polovicom 2015. godine ponovno je, kao samostalno kazneno djelo, uvedeno kazneno djelo „nasilje u obitelji“ u članku 179.a.

Tablica 2. Okrivljeni punoljetni počinitelji prekršaja nasilja u obitelji prema spolu, 2000. – 2016.¹⁶

Godina	ukupno	žene	muškarci	Spolna raspodjela %	
				žene	muškarci
2000.	773	44	729	5,7	94,3
2001.	1904	196	1708	10,3	89,7
2002.	3644	309	3335	8,5	91,5
2003.	7517	829	6688	12,6	87,4
2004.	7462	938	6524	12,6	87,4
2005.	8930	1197	7733	13,4	86,6
2006.	11504	1563	9941	13,6	86,4
2007.	12448	2096	10352	16,8	83,2
2008.	14096	2451	11618	17,4	82,6
2009.	15225	2557	12668	16,8	83,2
2010.	16430	3037	13393	18,5	81,5
2011.	17380	3215	14165	18,5	81,5

¹⁶ Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

2012.	16519	3008	13511	18,2	81,8
2013.	17540	3374	14166	19,2	80,8
2014.	16589	3338	13251	20,1	79,9
2015.	13682	2930	10752	21,4	78,6
2016.	12429	2820	9609	22,7	77,3

Prekršaj nasilja u obitelji definiran je Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji 2003. godine (Narodne novine, br. 116/03), a do tada su prekršaji nasilja u obitelji bili propisani odredbom članka 362., u vezi članka 118. Obiteljskog zakona (Narodne novine, br. 162/98).

V. Osvrt na medijsku sliku nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u Hrvatskoj (primjeri dobre i loše medijske prakse)

„Mediji posjeduju moć da na određeni način predstave svijet. I baš zato što postoji toliko različitih i suprotnih načina na koje se značenje svijeta može izgraditi, od suštinske je važnosti što se i tko izostavlja i kako se predstavljaju stvari, ljudi, događaji i odnosi.“¹⁷

Prema Douglas Kellneru (2001.) medijska kultura dominira slobodnim vremenom, oblikuje političke stavove i društveno ponašanje i nudi građu na osnovi koje ljudi oblikuju čak i vlastiti identitet. Medijskim se tekstovima komuniciraju eksplicitne ili implicitne vrijednosti. Stereotipiziranje znači pristrano prikazivanje stvarnosti jer se izvlače samo određeni elementi ili značajke kojima se opetovano opisuje neku skupinu, rasu, rod/spol. Umjesto predstavljanja širokog spektra ljudskih vrijednosti, ukazivanja na to da svaka osoba ima više identiteta koji nikada do kraja ne mogu biti fiksirani, izbor se sužava na uvijek iste značajke.

U Hrvatskoj je rad o načinu prikazivanja slučajeva nasilja nad ženama u dnevnim novinama provela i objavila Ženska infoteka¹⁸. Istraživanje je provedeno metodom analiza sadržaja. Osnovni je kriterij za izbor slučaja bio ženski spol žrtve i nasilni čin. Novinski su članci potom analizirani prema obrascu za analizu sadržaja koji se sastoji od 17 dimenzija. Na taj su način dobiveni opći podatci o rubrici u kojoj se članak nalazi, njegovoj istaknutosti, najavi na

¹⁷ S. Hall, Encoding/Decoding u: G.D. Meeknashi I D. Kellner, Media and Cultural Studies, Blackwell 2001.

¹⁸ Ines Jemrić, Nasilje nad ženama, Ženska infoteka, Zagreb 2003.

naslovnoj stranici, vrsti grafičkog priloga, geografskoj rasprostranjenosti, zatim podatci o žrtvi i počinitelju, mjestu i vrsti nasilja te pravnom statusu slučaja o kojem članak izvještava. Ovim se istraživanjem željelo ustanoviti koliko mediji pišu o problemu nasilja nad ženama i koliki medijski prostor mu posvećuju. Istraživanje je provedeno tijekom veljače 2003. godine, a analizom je bilo obuhvaćeno pet dnevnih novina: Večernji list, Jutarnji list, Novi list, Vjesnik i Slobodna Dalmacija. Ukupno su obrađena 123 članka.

Rezultati su pokazali da su tekstovi najvećim dijelom objavljeni u „Crnoj kronici“, a tek u 6,5% slučajeva u drugim novinskim rubrikama. Velika većina, 90,2% analiziranih članaka, nije bila najavljena na naslovnoj stranici. Više od polovice analiziranih članaka ne sadrži nikakav grafički prilog. Tekst je popraćen fotografijom u samo 37,4% članaka. Obrađeni članci u 94,3% slučajeva izvještavaju o počinjenom nasilju, a samo 5,7% članaka izvještava o nasilnom činu u pokušaju. Sukladno osnovnim pretpostavkama istraživanja, rezultati analize sadržaja potvrđuju da se nasilje najčešće pojavljuje kao fizičko i seksualno nasilje. Polovica novinskih članaka, 52,8%, obrađuje fizičko nasilje nad ženama, dok je seksualno nasilje zastupljeno s 38,2%. Niski postotci ekonomskog, a pogotovo psihičkog nasilja, koje se pojavljuje samo u jednom članku, ne iznenađuju. Iako su prisutni u velikoj mjeri, takvi se slučajevi rijetko prijavljuju, a ako se ne „začine“ prikazom fizičkog ili seksualnog nasilja, teško nalaze put do medija. Većina počinitelja spada u kategoriju bliskih, poznatih osoba, odnosno osoba koje žrtva poznaje, u koje ima povjerenja i s kojima nerijetko dijeli intimu i privatnu okolinu. Gotovo polovina nasilnika, njih 48%, spada u kategoriju sadašnjih ili bivših supružnika i partnera. Pridodamo li tom postotku i kategoriju poznanika, dobivamo alarmantni podatak da je u 57,8% slučajeva počinitelj osoba koja je poznata žrtvi.

Međutim, ni ovo istraživanje kao niti jedno drugo ne bavi se kvalitativnom analizom, odnosno raščlambom pristupa temi i načina na koji se čin nasilja, a pogotovo žrtva i počinitelj prikazuju.

Ured Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova proveo je medijsku analizu članaka dnevnih i tjednih, nacionalnih i regionalnih novina u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2006. godine. U ukupnom broju od 3.105 analiziranih članaka u 2006. godini najveći postotak članaka, 28%, odnosio se na teme vezane upravo uz nasilje nad ženama. Broj članaka na ove teme povećava se u ožujku, rujnu i studenome, kada se obilježavaju datumi poput

Međunarodnog dana žena, Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama i Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama.

Novije istraživanje u svrhu provjere načina na koji mediji izvještavaju o nasilju nad ženama i nasilju u obitelji ured Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova proveo je u razdoblju od početka srpnja do polovice rujna 2013. godine. Praćeni su tiskani mediji i Internet portali, te je prikupljeno ukupno 88 članaka. U okviru istraživanja primijećen je napredak u izvještavanju o slučajevima nasilja, međutim još uvijek postoje senzacionalistički naslovi i tekstovi u kojima se koriste neprimjereni izrazi ili otkrivaju detalji koji za žrtvu mogu biti traumatični. Pravobraniteljica u svom istraživanju ističe i da stavljanjem fokusa na pojedinačna događanja i slučajeve nasilja nad ženama, mediji sigurno doprinose da se o njima čuje i govori, da se ne dozvoli da prođu nezapaženo i da se putem medija vrši određeni javni pritisak javnosti na institucije da reagiraju ili preuzmu odgovornost. Ono što bi svakako trebali je: (1) izbjegavati senzacionalizam koji može imati štetne posljedice za žrtve kaznenih djela, (2) voditi računa o izbjegavanju spominjanja detalja iz kojih se može otkriti identitet žrtve, (3) osvještavati javnost o opasnostima dijeljenja vlastitih podataka preko društvenih mreža, (4) dodatna edukacija novinara i novinarki koji/e pišu o obiteljskom nasilju ili silovanjima¹⁹.

Nadalje, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova u svom Izvješću o radu za 2017. godinu ustvrdila je da su trendovi medijskog izvještavanja o nasilju prema ženama, o kojima je izvještavala u izvješćima za prethodna razdoblja, ostali isti. Prema navodima Pravobraniteljice u naslovima se koriste izrazi kojima se na senzacionalistički način nastoji privući pozornost kao da počinjeno nasilje već samo po sebi ne zaslužuje osudu javnosti. Kvantitativna analiza članaka o nasilju prema ženama na pet portala u razdoblju od pet godina, koju je Pravobraniteljica provela u sklopu novog EU projekta „*Izgradnja efikasnije zaštite: promjena sustava za borbu protiv nasilja prema ženama*“ potvrdila je da svaki 3. članak o konkretnim slučajevima nasilja prema ženama ima senzacionalistički naslov. Nalazi analize Pravobraniteljice na 3.038 članaka u 2017. godini pokazali su da je tema nasilja prema

¹⁹ Istraživanje je prikazano u Izvještaju o radu pravobraniteljice za 2013. godinu, <http://www.prs.hr/attachments/article/997/Izvjesce%20o%20radu%20za%202013%20Pravobraniteljice%20za%20ravnopravnost%20spolova.pdf>

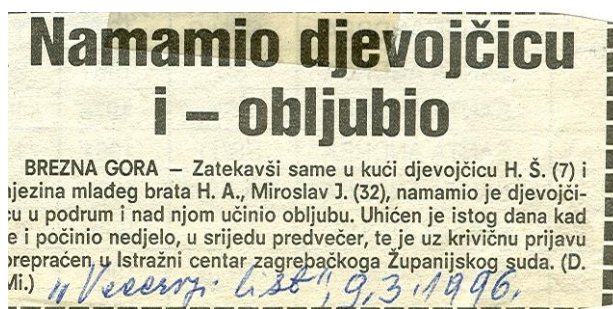
ženama jedna od najzastupljenijih u medijima (38%) već drugu godinu zaredom i upravo zato je od izuzetne važnosti da način izvještavanja bude rodno osjetljiv.²⁰

Primjeri dobre i loše prakse izvještavanja o nasilju u obitelji

Pregledom nekih od tekstova koji opisuju slučajeve nasilja nad ženama, uočava se odnos prema žrtvi i počinitelju i način (ne)razumijevanja problematike nasilja.

Zanimljivo je ujedno naglasiti kako se jasno vidi promjena odnosa medija prema problemu nasilja tijekom proteklih godina.

Davne 1996. godine u „crnim kronikama“ dnevnih novina vidljivo je kontinuirano stereotipno prikazivanje žrtava i počinitelja kao i nepoznavanje međunarodnih standarda u odnosu na problematiku nasilja²¹.

Korištenjem riječi „namamiti“ i „obljuba“, koje su posve neuobičajene za novinarski informativni diskurs, umjesto termina „silovanje“ i „pedofilija“, umanjuje se grozota počinjenog djela i krivnja počinitelja. Dugo je vremena trebalo da mediji prihvate suvremenu terminologiju.

²⁰ Izvješće o radu pravobraniteljice za 2017. godinu,

http://www.prs.hr/attachments/article/2404/IZVJE%C5%A0%86E_O_RADU_ZA_2017.pdf

²¹ Primjeri su uzeti samo iz novina jer se samo ove tekstove može reproducirati u tisku, uzimani su nasumce i nije namjera „prozvati“ ili pohvaliti neki medij, već samo na konkretnim primjerima pokazati što treba, a što se ne bi smjelo činiti pri objavi tekstova o nasilju.

RUJENJE FRANKI OBRUBICU ZBOG UBOJSTVA SUPRUGE U RUJNU PROŠLE GODINE U KRAJU ŽUPANIJE POŠKA, ZAGREBAČKA

MALTRETIRALA ME - JEZIKOM'

ZAGREB — „Čudno mi je nastaviti to u nastavku. Ja sam sam i sam. Kad sam se vratilo iz Popovice, govornik je da ja nemam kaj to biti, a ja sam još reko: 'Ja sam kaco djetal ja sam u domu. Radil sam u Popovicki i po 16 god sati na dan, slao sam kuci marke, a pomagali sam i djeci'.

— A kaka Vaa je to ostanak? — upitao ga je voditelj Miroslav Petrović, predsjednik županijskog suda, koji mu kaže da zbog činjenice napustio kuću otac od njega nije prebacio. — A kaka Vaa je to ostanak? — upitao ga je voditelj Miroslav Petrović, predsjednik županijskog suda, koji mu kaže da zbog činjenice napustio kuću otac od njega nije prebacio.

— Kad sam se vratilo iz Popovice, govornik je da ja nemam kaj to biti, a ja sam još reko: 'Ja sam kaco djetal ja sam u domu. Radil sam u Popovicki i po 16 god sati na dan, slao sam kuci marke, a pomagali sam i djeci'.

Kuća u kojoj se dogodilo ubojstvo

— Kad sam se vratilo iz Popovice, govornik je da ja nemam kaj to biti, a ja sam još reko: 'Ja sam kaco djetal ja sam u domu. Radil sam u Popovicki i po 16 god sati na dan, slao sam kuci marke, a pomagali sam i djeci'.

— Kad sam se vratilo iz Popovice, govornik je da ja nemam kaj to biti, a ja sam još reko: 'Ja sam kaco djetal ja sam u domu. Radil sam u Popovicki i po 16 god sati na dan, slao sam kuci marke, a pomagali sam i djeci'.

Drugi tekst iz 1996. godine pokazuje kako se isticanjem stereotipa o ženskoj „lajavosti“ koja „provocira“ partnera iskrivljuje slika o stravičnom činu ubojstva koji je suprug počinio nad suprugom. Spominjanje krivnje žrtve i njezina doprinosa onom što joj se dogodilo i danas se može iščitati iz mnogih medijskih tekstova.

ZAGREB

On nju daskom, ona njega nožem

ZAGREB — Djelatnici Policijske uprave zagrebačke uhitili su u utorku Vesnu T. (41) zbog utemeljene sumnje da je počinila kazneno djelo pokušaja ubojstva nad Hasanom M. (61). Prema policijskom izvješću Hasan je skupa s osumnjičenom konzumirao alkohol u njezinu stanu gdje živi kao podstanarka, da bi ubrzo izbila prepirka nakon koje je Hasan udario Vesnu T. daskom za meso po ruci. Vesna T. je reagirala tako da je iz ladicе izvukla kuhinjski nož kojim je Hasanu zadala tri ubodne rane u predjelu trbuha, prsa i ruke. M.P.

*Hasanovna Paluovica
21.3.1996.*

Vjerojatni čin samoobrane proglašava se tučom, a čitateljstvo se pokušava razveseliti „duhovitim“ naslovom.

**NERIJEŠENO UBOJS-
TVO NA ŽELJEZNIČ-
KOJ STANICI U
FRANKFURTU**

Lilijana je postala Gabika i završila bez glave na kolosijeku

L najvjestiji režiser »krimi-
čak« zacrjelo bi teško mo-
gao smisliti scenarij za
uklanjanje jedne prostitutke
kao što su to u stvarnosti učinili
zasad nepoznati ubojice
Lilijane K. (31), zvane Gabika,
koja je, prema policijskim
izvorima, došla iz Osijeka.
Što se sve u srijedu navečer
dogđalo na glavnom kolodvoru
u Frankfurtu, policija
zasad još nije ustanovila.

Ljepuškasta Gabika radila
je u Frankfurtu neko vrijeme
kao skladištarka. Međutim,
ubrzo joj je, kako se po sve-
mu čini, taj posao dojadio
zbog slabe zarade i mnogo
rada. Čini se da su svodnici u
Frankfurtu, a mnogi su i s
prostora bivše Jugoslavije,
zapazili njezine sklonosti la-
godnom životu, a njezin pri-
lično atraktivan izgled, kako
kažu oni koji su je poznavali,
bio je jamstvo da će imati
»produ« na tržištu ljubavi.

Počela je na željezničkoj
stanici. U nepisanom pravilu
najstarijeg zanata na svijetu,
karijera i počinje na kolodvorima,
ili sličnim mjestima,
gdje je potražnja za ljubav-
nim uslugama najveća.

**● Lilijana K. (31) bavila se pro-
stitucijom na glavnom kolodvo-
ru u Frankfurtu. Kobne večeri
oko 23 sata viđena je u bijelom
»golfu«, a dan kasnije nađena je
sa 27 smrtonosnih uboda i
odrubljene glave**

Obično klijentele koja nije
duboka džepa, a osim toga,
za razinu pružene usluge
na takvim mjestima nije po-
trebno »poznavanje stra-
nog jezika«. Lilijana je po-
stala Gabika, kako bi joj
mušterije što lakše pamtile
i izgovarale ime. Novinski
izvještaji ističu da se kreta-
la u najlošijem društvu, ali
je vjerojatno bila pod bud-
nim okom svodnika kojemu

je morala davati dio dnevne
zarade. S kime se sve su-
sretala u noćnim satima i je-
li imala svoj ili unajmljen
stan za pružanje ljubavnih
usluga, tek se ispituje. U
tom je poslu žestoka konku-
rencija među »prijateljica-
ma noć«, pa su nerijetko
čak i noćni prolaznici bili sv-
jedoci njihovih tučnjava i
obračuna. Starije kolegice u
pravilu su vrlo neljubazno
dočekivale »nove snage«,
naslućujući da će imati ma-
nje posla. Dodajmo tome i
drugu okolnost, koja često
dovodi do tihe likvidacije
nove »radne snage«: u te-
žnji za što većom i brzom
zaradom, zaborave na svoje
svodnike i prestanu im pla-
ćati. Još je češći slučaj da

»nove« samostalno ulaze u
taj posao, uvjerene da će ga
dobro obavljati i da ni s kim
neće dijeliti zaradu. Kojoj je
od tih skupina pripadala
Gabika?

U svakom slučaju, ona se u
srijedu oko 19 sati pojavila
na željezničkoj stanici. Neg-
dje oko 23 sata Gabika je u
jednoj trgovini kupila cigare-
te i otad joj se gubi svaki trag.
Prije toga u istoj se ulici poja-

vio bijeli »golf« s registracij-
skim oznakama njemačkog
grada Darmstata, za čijim je
upravljačem bio čovjek 40-ih
godina. U njega je sjela pro-
stitutka duge plave kose i oti-
šla na svoju posljednju vo-
žnju. Bez povratka.

Glavni kolodvor u Fran-
kfurtu, u koji gotovo svake
minute ulazi neki vlak, ima na
desetke kolosijeka. Posebno
su brojni prilazni kolosijeci,
na kojima nema jače rasvje-
te. Ubojice su, čini se, pažli-
vo izabrale lokaciju. Pod okri-
ljem noći oni su, vjerojatno,
dovezli mrtvo tijelo Gabike,
prebacili ga neopazice preko
ograde i odnijeli na kolosijek.
Strojvođe mnogih vlakova
koji su prešli preko njezina ti-
jela nisu to, naravno, u mraku
mogli zapaziti. Otkrili su je
pružni nadzornici obilazeći
kolosijeka iz sigurnosnih raz-
loga. Pokraj nogu bila je i
glava.

U prvi su trenutak mislili
kako se nesretna djevojka
bacila pod vlak, ali obdukcija
je pokazala nešto sasvim
drugo, nešto iz čega se dalo
naslutiti kako su bili strašni
njezini posljednji trenuci. Nai-
me, sudski vještaci, uz dubo-
ke razderotine, koje ne potje-
ču od vlakova, otkrili su i 27
uboda nožem!

Tko je ubio Gabiku? Odgo-
vor na to pitanje očekuje se
od frankfurtske policije, koja
ulaže napore da otkrije okol-
nosti i motive ubojstva. Iz kri-
minalističke prakse poznato
je, međutim, da samo netko
tko se želi iskaliti udara sve
dok žrtva pokazuje znakove
života.

Mladen Strazić

Zar je važno što je žena bila kad se izvještava o njezinoj tragičnoj smrti? Ne bismo li barem mrtvi trebali biti ravnopravni i zasluživati jednako ozbiljan pristup s pravom na dignitet koji bi svaka osoba u društvu trebala imati?

Dva ubojstva, dvoje počinitelja (u jednom muškarac, u drugom žena), dva vrlo različita viđenja počinitelja:

Kemal Mašić (41) osuđen zbog ubojstva Blanke Bastijančić (47) Dobio šest godina za ubojstvo supruge koja ga nije voljela

ZAGREB - Sudsko vijeće Županijskog suda u Zagrebu, pod predsjedanjem suca Dražena Tripala, osudilo je jučer Kemala Mašića (41) na šest godina zatvora zbog toga što je 4. siječnja ove godine oko 15.30 sati u IV. Luci u Dubravi kuhinjskim nožem, oštrice duge 17 centimetara, usmrtio suprugu Blanku Bastijančić (47).

Kemal Mašić, prije nego što je usmrtio suprugu, htio je razgovarati s njom i kćerkom Merimom, a kad su one to odbile, na suprugu je nasrnuo nožem. Ubojstvu su prethodile mnoge obiteljske svade, što je rezultiralo time da supruga i kćeri, Merima i Melita, nisu htjele živjeti s Kemalom.

Sudac Tripalo, obrazlažući presudu, rekao je da se Mašić tijekom postupka branio amnezijom, odnosno da se ne sjeća čina ubojstva, te da se detaljno pozivao na povijest obiteljskih odnosa, ali to nije bio predmet postupka, poglavito činjenica da se Blanka Bastijančić bavila prostitucijom.

Sudac Tripalo je, obrazlažući presudu, nadalje rekao kako je sudsko vijeće dvojilo o tome je li bilo riječi o ubojstvu na mah, odnosno o ubojstvu počinjenom u posebnom stanju razdražljivosti i prepasti, ili ne. Psihijatrijsko vještačenje potvrdilo je da je kod Mašića bilo riječi o porastu afektivnih tenzija, međutim tijekom kaznenog postupka nije dokazano da je Mašićovo "stanje jake razdražljivosti" izazvano vrijeđanjem i zlostavljanjem od oštećene Blanke Bastijančić. - Pravo je svake osobe da odlučuje s kim će živjeti. Blanka Bastijančić nije htjela s njim živjeti, a njegova punoljetna kći

Osuđeni Kemal Mašić snimljen prije predaje

Prije predaje ispričao novinari Jutarnjeg tužnu životnu priču

ZAGREB - Hrvatski su mediji, s obzirom na to da je Kemal Mašić nakon ubojstva supruge bio u bijegu, pažljivo pratili dramatičnu priču, koja se završila njegovom predajom policiji.

No, prije same predaje, novinarki Jutarnjeg lista Sanji Petrović ispričao je svoju tužnu životnu priču te rekao kako ga supruga nije voljela i da je "tek iz novina saznao da ju je ubio".

Merima Bastijančić također ima pravo odlučiti kako će sa svojim ocem održavati odnose - otkazalo je sudac Tripalo. Olakotne okolnosti, rekao je sudac, tiču se "bitno smanjene ubojivosti" Kemala Mašića, a otegotne se tiču načina počinjenog djela višestrukim ubodima noža, što je bilo na gled njihove djece.

I. Ra

Jutarnji, 8.9.2001.

Kako su naslovi ono što najviše privlači pozornost, posebno je važna uloga urednika/urednica koji/koje o njima odlučuju. Vrlo se često čitateljstvo samo na njima i zadržava ili pak vrlo površno prelazi tekst. Naslovima se sugerira odnos čitateljstva prema počiniteljima ubojstva.

U sljedećem članku kao primjer dobre prakse, ne navode se imena žrtava nasilja što bi trebalo biti temeljno načelo izvještavanja. Priča je to o nekoliko žena, koje su zbog nasilja nad njima i svojom djecom pomoć potražile u skloništu za žene, a ukazuje na strukturalne korijene nasilja koji leže u neravnopravnosti i patrijarhalnoj matrici. Bitno je što se iz članka ne može ni naslutiti tko su žene o kojima se piše, a fotografije su zamućene do te mjere da je njihova lica nemoguće razaznati.

ŽENE ŽRTVE Tragične sudbine žena i djece žrtava obiteljskoga nasilja koji su našli utočište

ČAK 30 POSTO VIŠE NASILNIKA OD RUJNA

Pravila nema - obrazovani, zaposleni ili ne, svi su jednaki
 Prošli mjesec i pol biježno značajno povećanje broja žena koje nam su javljaju kao žrtve obiteljskoga nasilja. Riječ je o 20 poziva što je zabrinjavajući podatak kome ne znamo razlog – kaže Pužica Mandić, predsjednica Udruge žena Vukovar. Dodaje da su od 2004. do rujna lani zaprimili 238 zahtjeva žrtava te da od rujna bilježe porast od 30 posto – Pravila nema jer nasilnika ima i među neobrazovanim i visokoobrazovanim, nezaposlenima i zaposlenima. Dio nasilnika ima i nekakvih veza s policijom, a te vezi i poznanstva vjesto koriste – kaže Mandić. (B. B.)

Prvu pljusku dobila sam dan prije poroda

Nasilni su ih muževi psihički i fizički maltretirali godinama

Žene koje su se uspjele otkloniti od nasilnika hrabro su progovorile o svojim tragičnim sudbinama

2. RAČKI-KRISTIĆ, B. BRADARIĆ
OSIJEK/VUKOVAR
 Pucao je puškom na mene, bježala sam od noža i sjekire, skrivala se i znala prespavati kod susjeda, udarci su bili sastavni dio mog života 28 godina – ispričala nam je u nekoliko sekundi svoje životne priču štitnica osječke Sigurne kuće, koju su jučer u povodu Međunarodnog dana žena posjetile žene HSS-a "Hrvat-sko stec".

Probu ju nožem
 – Uvijek je bio nasilan! Danima se ne bi trjezinio i tukao bi me, a ja sam sve trpjela zbog djece. Htjela sam pobjeći, ali me bilo strah da ih netko moći povesti sa sobom i čekala sam da ih podignem na noge. Nije mi žao i time se tješim, jer da sam otišla ranije, što bi bilo s njima – priča Mir-ta, zadovoljna što je četve-ro djece, unatoč svemu, izvela na pravi put. Još jed-na od majka četvero djece koja se upravo razvodi kaže kako ju je suprug izlinoao od oče-lje obitelji.

– la – kaže Tanja i dodaje da je za osam godi-na braka tražila pomoć susjeda, no da su se bojali muža nasilnika. Potresne priče majki.

Pucao je iz puške na mene, bježala sam od noža i sjekire, kaže jedna od zlostavljanih žena

kućanica i visokoobrazo-vanih žena ne razlikuju se mnogo u Sigurnoj kući u kojoj se, nažalost, na kratak rok od šest mjeseci može smjestiti 20 žena.

ŠIKANIRANJE NA RADNOME MJESTU
 Podsjetimo na prošlogodišnju priču o dvjestotinjak djelatnica Konfekcije Antonazzo, gdje su, po ocjeni Sindikata tekstilaca, žene radile u neudjeljivim uvjetima – prožvjavale su neprestano verbalno šikaniranje i pritisk, zimi su radile u hladnim prostorijama, a plaća, ionako mala, još je i kasnila. Ako bi se pobunile zbog uvjeta rada dobile bi otkaz. (dm)

24 godine pakla
 – Moje 24 godine braka bile su 24 godine mra-ka, batina, straha i boli – ispričala nam je Vukovarka čiji su podaci u redakciji. Godinama je trpjela maltretiranje svoga akademski obrazovanoga supruga, a iako i sama ima fakultetsku diplomu nije se mogla bori-ti protiv toga da ona i djeca budu žrtve.

Vrijeđaju ih, a rade za minimalac
 Dan žena jučer su obilježile i brojne Vukovarke koje mjesecima rade za minimalac i u teškim uvjetima rada. Na taj je problem ovoga tjedna upozorio i dio zaposlenica u tvrtki Prezzutto tekstil, koje se žale na minimalne plaće, isti iznos cijene prekovremenih i uobičajenih radnih sati, kao i teških uvjeta rada.

– Dok smo hodali bila je idila, a već u prvoj godini braka počeli su i prvi pro-blemi. Prvu pljusku dobi-la sam nekoliko dana prije nego što sam išla u roditelje roditi. Od tada je postajalo sve gore. Tukao me redovito, a pljuske su pljušta-le bez razloga – prisjeća se Vukovarka. Strašno joj je što su više puta sve to gledala i liko rebara i kada je, kaže, djeca. – Jednom je sin poku-šao maknuti s mene bivšeg supruga dok me je gusio – dodaje žena. Kaže kako je najpo-najgore batine dobila na parkingu kada ju je šakom udario u lice, slomio neko-

167 KAZNENIH DJELA obiteljskoga nasilja može primiti osječka Osječko-baranjskoj	20 ŽENA toliko žrtava nasilja može primiti osječka Sigurna kuća	6 MJESECI toliko zlostavljane žene s djecom smiju boraviti u Sigurnoj kući	5 ŽUPANIJA iz cijele Slavonije žrtve s djecom smještaju se u Osijek	97 PRIJAVA nasilja u obitelji lani u Policijskoj postaji Vukovar	19 ŽRTAVA obiteljskoga nasilja pomoć je potražio u prva dva mjeseca 2007. godine	28.890 NEZAPOSLENIH žena je u Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji
--	--	---	--	---	---	--

Navodimo još jedan primjer korektnog izvještavanja. Iako su u ovom slučaju korištena imena osoba, članak je napisan s jasnom namjerom da se zaštiti žrtva i njezin identitet, pa se, primjerice, u članku ne navodi ni mjesto u kojem se nemili događaj zbio.

Nakon šest godina ohrabrila se i prijavila muža zlostavljača

■ **ZAGREB** - Stjepan G. (60) je više od šest godina zlostavljao suprugu Katicu (44) koja je konačno prije dva dana skupila hrabrost i prijavila ga policiji nakon što joj nije dopustio korištenje perilice za rublje. Nasilni suprug je Katicu G. godinama vrijeđao i prijetio da će je izbaciti iz kuće. Kada je prije nekoliko dana htjela staviti rublje u perilicu, on joj je to zabranio, prijeteci da će prerezati električni kabel. Zbog njegove zabrane Katica G. se osjećala poniženo pa je nasilnika konačno prijavila policiji. Kada su policajci došli u njihovu kuću, Stjepan G. im je dobrovoljno predao i pušku, streljivo te improviziranu bombu. *(M. Sm.)*

Nerijetko se događa da novinari ne navode imena žrtava, ali zato navode cijeli niz specifičnih detalja po kojima osobe iz bliže ili dalje okoline mogu prepoznati žrtve. Primjer ovakvog izvještavanja je tekst s ispoviješću jedne majke. Identitet djece se ne otkriva, ali iz članka saznajemo da je riječ o djevojčicama koje su odlikašice, treniraju karate, imaju crni pojas... U istom članku, međutim, identitet zlostavljača ostaje zaštićen, ne spominje mu se ime, a fotografija je zamučena. S pravom se postavlja pitanje što ovog zlostavljača čini drukčijim i zaštićenijim od javnih osoba koje su u medijima prikazane kao zlostavljači, nerijetko i prije no što je slučaj detaljno provjeren.

Željka Krčević je s trima kćerima pobjegla u SOS kucu od nasilnog supruga, no on ih je našao i nastavio maltretirati. Nije ga spriječila ni rastava, a Željka strahuje i sada, jedva preživljava čući s djecom kao podstanarica

AGONIJA ZLOSTAVLJANE ŽENE

I na tajnoj adresi strepim

38 arena br. 2410 / 2007.

Željka tužno motri na kćeri i dok treniraju, strahujući da bi ih otac opet mogao pratiti i praviti scene

Od prijetnje do silovanja i ubojstva

SOS skloništu i nakon toga se s djecom vratila roditeljima. No, suprug je dolazio vidjeti djecu, a usput je i tamo znano napraviti scene. U rujnu 2004. godine njegov napadaj bijesa kulminirao je na proslavi rođakovog rođendana. Inzistira je tada da razgovarano nismo, a poznamo ga, na to nisam pristala i tada me odvukao na dvorište i počeo daviti. A sada je problem - rođakinja Željka - što je bivši suprug i nakon rastave braka i dalje uznemirava.

Otac ubio! Zove je na mobilni i prijeti. Želi znati gdje je, što radi, a to ga se, kaže Željka, sada više ne bi trebalo tičati. - Plašim se, jer je doznao gdje stanujemo. Prijelio mi je telefon i tako sam doznala da zna našu sadašnju adresu. Kćeri se vidaju s ocem, ali ma ne žele otkriti školu koju po-

hadaju. Sve donedavno bivši suprug nije znao gdje stanujemo. Atrava je doznao tako što me je pratio dok sam djecu vozila kući s treninga. Dvojice kćeri treniraju boksovanje i tako se razvijaju u vrhunske sportašice. Nakon šest godina usvajanja te borilačke vještine polako su nedavno za crni pojas. Osim toga, sve tri su odlične učenice. Omiļjene su u školi, gdje zapravo nitko ne zna u kakvim teškim okolnostima žive. A nije nam lako sa 3000 kuna mese plaće i dječjeg doplatka u podstanarskom stanu. No, barem smo donedavno imale kakav-takav mir, a sada se plašim, jer znam što je sve bivši suprug u stanju napraviti - tumači Željka kako ju je bivši suprug nastavio maltretirati nakon rastave braka. Napsidajući je, razbio joj je i automobili, tako da je posljednje događaje s djecom

Tijekom prošle godine na području Policijske uprave zagrebačke prijavljeno je 316 prijetnji u obitelji. I to na žene žene. Postupno je pak uboljavala u bračnoj i izvanbračnoj zajednici, a u svim slučajevima žene su žrtve muškaraca. U bračnoj su zajednici počinjena tri silovanja, pet u izvanbračnoj, te silovanje u kojem je došlo nasilno ubojstvo. Ženama je u bračnoj i izvanbračnoj zajednici nanijeto 39 teških tjelesnih ozljeda. Osim žena i djece su žrtve ubojica. Neretko su svjedoci brutalnih zločina i žrtve ubojstva koje, iako izvan roditeljske zaštite, mogu biti ugroženi. Našom obitelji, u slučaju takvog zločina, pomoći će centar za socijalnu skrb, je institucija koja pruža podršku žrtvama nasilja, ali i pomoć zakonima i pravdi. Osim toga, u obitelji centar može pokrenuti niz mjera zaštite, na primjer, izdati nalog za zaštitu mjera usklavljanja nasilnog oca iz stana ili kuće (članak 126. Kaznenog zakonika). Željka Krčević je jedna od žena koje su došli u Centar za socijalnu skrb. Autonomne ženske kuce na prouku telefona 08085544 ili 4550-1143 u pravnu pomoć mogu potražiti u ženskoj ulici B. A. B. E. (u blizini telefona 01-46) 1544.

spas našla u Autonomnoj ženskoj kući. Boravile su tamo godinu dana, a sada, nakon svega kroz što je s kćerima

prošla, Željka Krčević ponovno strepi za svoj život i pita se može li je tko zaštititi od nasilnog bivšeg supruga? ■

br. 2410 / 2007. arena 41

Kad se mediji, vezano uz zlostavljanje žena ili drugih članova obitelji bave osobama koje su poznate široj javnosti, napisano je pravilo da se njihov identitet ne skriva. Za razliku od prijašnjeg članka, u kojoj je zrtva otkrila svoj identitet, ali je zlostavljač ostao anonimn, u sljedećem članku se spominje ime mogućeg zlostavljača. Riječ je o samo jednom u nizu slučajeva koji se dogodio prije više godina o kojemu su mediji pisali, a čiji su sudionici bili javne osobe. U pravilu se javna objava imena zlostavljača smatra korisnom i često je svrhovitija od novčane ili zatvorske kazne koju određuje sud. Međutim, u istom članku nepotrebno je „prokazana“ i supruga i to kao suučesnica u nasilju jer mijenja iskaze i brani nasilnika.

Dječja pravobraniteljica Mila Jelavić o korištenju djece za roditeljske interese: NEDOPUŠTENO JE DIJETE JAVNO TRAUMATIZIRATI

NASILJE U OBITELJI Kolumnist Nacionala kažnjen jer je pretukao suprugu

Jurdani suspenzija i stručna pomoć

Duška Jurdana poriče nasilje te tvrdi da je policiju zvala jer ju sin i suprug nisu slušali dok ih je molila da prestanu sa svojom 'nestašnom' igrom

Piša A. Benčić i D. Kovarić

ZAGREB - Novinar i kolumnist Srećko Jurdani, koji je u sultatu najvećer udario svoju suprugu Dušanku (51) pred 10-godišnjim sinom, zbog nasilja u obitelji kažnjen je s 1500 kuna, smora potražiti stručnu pomoć, a tjednik Nacional donio je odluku o njegovoj suspenziji.

'Brižan i nježan otac'

Dok se ne pokaže jasna slika o tome je li bilo zlostavljanje, Srećko Jurdana neće moći objavljivati kolumne u Nacionalu, navodi se u potražnici. Policajac upoznat sa slučajem napisao je u izvješću: "Jurdani je bio brižan i nježan otac, rekavši da su informacije o događaju u obitelji nepotpune, te da je Duška Jurdana bila prebuzna, a ne samo udarila supruga..."

"Žena je bila u katastrofalnoj situaciji, to je bilo krivo, jake je pljokala, a iz informacija o događaju se jedva vidi da je bilo ikakvog nasilja - rekao je policajac. No, Jurdanina supruga Duška ne opovrgava ni do trenutka kad je jutro došla u redakciju Jutarnjeg..."

Tvrdi da je policiju zvala jer ju sin i suprug nisu slušali dok ih je molila da prestanu sa svojom "nestašnom" igrom.

"Moj je suprug briznavao, bio je vrlo nježan otac. Prota nam nikada nije supruge grubost. Sin i mati su najveće blago. Srećko mi nikada ne bi našao. Policija sam nazvala jer se Srećko nije mogao vratiti..."

Jurdana danas na presicu dovodi suprugu i sina

ZAGREB - Povratnom odluku o suspenziji kolumnist Srećko Jurdani pokazao je svoju principijelnost, ne ja ču uskoro dokazati da je žena prenapuhana i prenapuhana samo zbog misije, a otac je Srećko Jurdani i za danas najviše konfuzije za novinare na kojoj će se, kako tvrdi, pojaviti i njegova supruga te desetogodišnji sin.

Mačka uzela sinu nož

Bokla je da se njegov suprug vratio kući pijan i nesvjestan. Jurdani je žestoko svadila, a Jurdani je i zapovijedao da će ga ubiti. Sin je iz ladicke izvadio nož, no Duška mu ga je uzela. Nakon što je došla u sobu i pokušao se igrati sa sinom. Kada ga je završila, da ga presti na stolu, Jurdani ju je udario.

Mačka uzela sinu nož

Bokla je da se njegov suprug vratio kući pijan i nesvjestan. Jurdani je žestoko svadila, a Jurdani je i zapovijedao da će ga ubiti. Sin je iz ladicke izvadio nož, no Duška mu ga je uzela. Nakon što je došla u sobu i pokušao se igrati sa sinom. Kada ga je završila, da ga presti na stolu, Jurdani ju je udario.

ORBITELJSKO NASILJE Iako supruga sada tvrdi da je nije zlostavljao

Nasilniku Jurdani zabranili kolumnu

Riječ je o trenutku napetosti zbog brige o sinu, kaže gospođa Jurdana

ANETA KARAN, SEREJA LUPAC

Glasna uređivačica tjednika Nacionala Sina Karlić i predsjednik Nica Media grupe Ivo Hrašnik suspenziju su jučer kolumnisti Srećko Jurdani.

Sama uzimarišanje

"Nakon obiteljskog incidenta u kojemu je nasilje, u interes obitelji moralaš vježdati da koje se zaključno donijeli i nisu neposredno uključili u postupak, Jurdana neće moći objavljivati svoje kolumne u Nacionalu", piše u Nacionalu u presici. Gospođa Jurdana jake o tome, ali je sama štetila i je oporavila sigurno o do-

NUKLEJUSKI PROPOZICIONIZAM

Nasilnikova decenija da je Srećko Jurdani te sudbini veći dio osobe alkoholiziran. Pokazuje koji se u veći na obliku dobiti trenirati u rizičan stanje, ali je uvek aktiviran. Ito je on otkrio, ali je prvo da je u veći razvijenosti alkoholi.

Kako očigledno, također nesvjesto, supruga je pokušala, što je prošlo bez fizičkog napada, ali je bilo dovoljno za kvalifikaciju da je riječ o obiteljskom nasilju.

u nasilje desetogodišnje sinu. Dodala je da je njena supruga bila pijana i nježan otac, koji joj preta u nastojanju politički, ali zato što me je srećko uzimarišanje, a ne zato što je ona menarističar. Na kraju je gospođa Jurdana te otkrila.

Novačana kazna

Ulogom na mrtve prijatelje mehaniki, prenovit će se do završetka. Riječ je bila o s trenutka pokušava napustiti svoju obitelj, prozračuje oboravom presudjenika zbog hve

SUSPENZIJA NAKON ŠTO JE U PIJANOM STANJU PRED DJETETOM ISPLJUSKAO SUPRUGU, POZNATOGA NOVINARA ZBOG NASILNIŠTVA ZADESILE KAZNE

Srećku Jurdani ukinuta kolumna u 'Nacionalu'

NETVJESNA KARIJERA Kad se sve raščisti dogovorit će kao ka- ka Jurdana ubuduće tretati u "Nacionalu", imati, kaže Sina Karlić, glavna urednica tjednika iz kojeg poručuju da se Jurdanina kolumne neće objavljivati dok se ne utvrdi je li bilo riječi o zlostavljanju

Stučajevi Čučić i Nobilo

Posljednjih godina javnost je fokusirala realistično slučajeva obiteljskog nasilja među javnim osobama. Javnosti najpoznatiji slučaj jest ovaj bivšega veleposlanika u Beogradu i političara Čučića koji je godinama fizički zlostavljao svoju suprugu Magalu Boeri. I poznatog odvjetnika Antu Nobila bivša je suspenzija Jurdana prije nekoliko godina opozvala za fizičko zlostavljanje.

Šnežana ĐUKIĆ

Novinar i kolumnist tjednika "Nacional" Srećko Jurdana suspenzija je u uredu u "Nacionalu", njegova kolumna privremeno uklonjena zbog nasilnog ponašanja u obitelji. Zagrebačka policija privela je Jurdanu u noć izmuda s njom i otkrila je fizički zlostavljao suprugu Dušanku (51) i njihova 10-godišnje sinu.

Iz "Nacionala" poručuju da se Jurdanina kolumne neće objavljivati dok se ne utvrdi da se dogodilo je li bilo riječi o zlostavljanju.

Opravdana suspenzija

Kad se sve raščisti, dogovorit će se do završetka. Riječ je bila o s trenutka pokušava napustiti svoju obitelj, prozračuje oboravom presudjenika zbog hve

Većerina Supruga ga može kazeno prijaviti

Poznata odvjetnica Dafinka Večerina, koja je o cijelom slučaju, kako napominje, obična iz romana, objašnjava da je kazna prijava u ovom slučaju može nadležni suprug ako je u postupku svojim nasilničkim ponašanjem doveo u ponizivajući položaj. Iako smatra da se kažnjavanje počinitelja obiteljskog nasilja ne smije biti različita, ipak napominje da će prilikom kažnjavanja javne osobe doživjeti puno veći stigma od one koju doživljava obični, široj javnosti nepoznat ljudi.

Odm kazne koja im po zakonu pripada, javne osobe doživjet će i društveni osuda, a to je nametnuta, po mojem mišljenju, poena je puno veća kazna od one koju dobiti na sudu - ističe Dafinka Večerina.

Tolle: Ovo je gore od preksaja

Neva Tolle, koordinatorica Autonomne senke Kuce Zagreb, smatra da bi Jurdanu trebalo kazneno goniti, a ne samo prekratiti kazni.

Buđić da je počinitelj fizičko nasilje nad suprugom pred maloljetnim djetetom trebalo bi ga optužiti za kazno, što, a na samo prekratiti - pojašnjava Neva Tolle.

Uređivačica Sina Karlić

Navede kako se od svojih početaka sustavno zalagala protiv svakoga vrsta nasilja u obitelji. Srećko Jurdani je bio najpoznatiji slučaj, ali je u postupku svojim nasilničkim ponašanjem doveo u ponizivajući položaj. Iako smatra da se kažnjavanje počinitelja obiteljskog nasilja ne smije biti različita, ipak napominje da će prilikom kažnjavanja javne osobe doživjeti puno veći stigma od one koju doživljava obični, široj javnosti nepoznat ljudi.

Odm kazne koja im po zakonu pripada, javne osobe doživjet će i društveni osuda, a to je nametnuta, po mojem mišljenju, poena je puno veća kazna od one koju dobiti na sudu - ističe Dafinka Večerina.

Uređivačica Sina Karlić

Navede kako se od svojih početaka sustavno zalagala protiv svakoga vrsta nasilja u obitelji. Srećko Jurdani je bio najpoznatiji slučaj, ali je u postupku svojim nasilničkim ponašanjem doveo u ponizivajući položaj. Iako smatra da se kažnjavanje počinitelja obiteljskog nasilja ne smije biti različita, ipak napominje da će prilikom kažnjavanja javne osobe doživjeti puno veći stigma od one koju doživljava obični, široj javnosti nepoznat ljudi.

Odm kazne koja im po zakonu pripada, javne osobe doživjet će i društveni osuda, a to je nametnuta, po mojem mišljenju, poena je puno veća kazna od one koju dobiti na sudu - ističe Dafinka Večerina.

Svakako je nezamislivo senzibiliziranje javnosti i osoba koje su donositelji važnih odluka bez aktivnog učešća medija. Tekstovi koji se objavljuju sve češće i sa sve većim naslovima, koji opominju i upozoravaju na važnost problema, velika su pomoć svima koji se problemom nasilja bave, a pogotovo žrtvama kojima treba pomoći da pod svaku cijenu izađu iz kruga nasilja.

Posebno dobar primjer izvještavanja o slučaju nasilja u obitelji objavljen je u linku <https://beta.index.hr/mame/clanak/obicno-iskustvo-zlostavljane-zene/857926.aspx> pod naslovom „*Obično*“ iskustvo zlostavljane žene. U predmetnom članku objavljenom povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama prikazan je slučaj dugogodišnjeg nasilja u obitelji koji je novinaru/ki iznijela žrtva nasilja. U članku se nigdje ne navodi ime žrtve, mjesto iz kojeg dolazi niti bilo koji drugi podaci koji bi mogli ukazati na identitet žrtve. Opisan je samo slučaj dugogodišnjeg nasilja te navedeno da je „žena koja je podijelila svoje iskustva obična žena iz manje sredine koja se udala iz ljubavi, sama si je odabrala muškarca svog života i sve je bilo idealno do jednog dana.....“.

VI. Smjernice za medijsko izvještavanje o nasilju u obitelji

Imajući na umu zakonsku regulativu, etičke kodekse vezane uz medijsko izvještavanje te primjere dobre i loše medijske prakse, donosimo smjernice za medijsko izvještavanje o nasilju u obitelji:

1. Obiteljsko nasilje nije privatna obiteljska stvar

Nužno je izbjegavati slučajeve nasilja u obitelji opisivati kao „bračnu svađu“, „sukob“ ili „prepirku“. O obiteljskom nasilju ne bi trebalo izvještavati u stilu „potukli se“, „žena ozlijeđena tijekom bračne svađe“, „sukobili se izvanbračni partneri“ i slično.

2. Za obiteljsko nasilje odgovoran je zlostavljač/ica, nasilnik/ica, a ne žrtva

Neprihvatljiva su pitanja i komentari koji impliciraju da je žrtva svojim ponašanjem isprovocirala napadača jer se time sugerira da je nasilnik/ica imao/la opravdanje za počinjeno nasilje.

3. Izbjegavanje senzacionalizma u izvještavanju o obiteljskom nasilju

Propitivanje morala žrtve nasilja i/ili nasilja u obitelji također sugerira opravdanost nad njom počinjenog nasilja.

4. Zaštita identiteta žrtve

Ukoliko se objavljuje fotografija žrtve, njezino lice mora biti zamučeno ili žrtva treba biti slikana s leđa kako bi se izbjeglo prepoznavanje. Ime žrtve i pojedinosti po kojima bi mogla biti identificirana moraju ostati zaštićeni. Objavljivanje identiteta djeteta žrtve zabranjeno je zakonom.

5. Izbjegavanje sekundarne viktimizacije žrtve

Prema žrtvi nasilja potrebno je odnositi se s poštovanjem. Potrebno je zatražiti dozvolu za objavljivanje onoga što je žrtva povjerala i objasniti joj kako će se koristiti informacije koje je ona je dala. Za razgovor s djecom potrebno je tražiti prethodno odobrenje roditelja ili skrbnika.

6. Izbjegavanje diskriminacije i stereotipa

Ne izvještavati o slučajevima nasilja u obitelji sugerirajući da je ono „uobičajeno“ ili „učestalije“ kod pripadnika/ca pojedinih etničkih, nacionalnih ili bilo kojih drugih skupina.

Valja izbjegavati uobičajena, stereotipna „objašnjenja“ za obiteljsko nasilje: alkohol, ljubomoru, siromaštvo i drugo.

VII. Umjesto zaključka

Prilikom izvještavanja o slučajevima nasilja u obitelji važno je polaziti od vrijednosnog okvira koji nalaže da se žrtvama ni na koji način ne oteža situacija. Jednako tako, valja voditi računa i o teškim posljedicama nasilja po žrtve i zajednicu.

Žrtve nasilja u obitelji posebno su osjetljive na reakcije socijalne okoline jer se nasilje događa upravo u onom okruženju (obitelji) koja bi svojim članovima morala pružiti zaštitu i sigurnost. Ovaj paradoks stavlja žrtve, osobito djecu i žene, u situaciju da se moraju nositi s dubokom osobnom povrijeđenošću, kao i poniženjem i dvojabama u vezi vlastite vrijednosti i odgovornosti za pretrpljeno nasilje.

Osim toga, društvene reakcije a priori polaze od pretpostavke o „podijeljenoj odgovornosti“ za nasilje, čime se žrtvu stavlja u psihološki dodatno tešku situaciju. Žrtve nasilja u obitelji, posebno žene i starije osobe, nailaze na pomiješane reakcije javnosti, što ih posramljuje i dodatno pridonosi prikrivanju i trpljenju nasilja. Stoga je jedna od temeljnih vrijednosti zaštita njihove privatnosti.

Ako medijsko izvještavanje pridonosi stigmatizaciji žrtve, uključujući objavljivanje podataka koji omogućuju identificiranje o kome se radi, osobito u manjim sredinama, to je izravno djelovanje na štetu žrtava i otežava suzbijanje nasilja u obitelji.

Valja upamtiti da je temeljna vrijednost, za koju se zalažu suvremena društva, uvjerenje kako za nasilje nema opravdanja i da se nasilje uopće ne može tolerirati. Medijskim izvještavanjem, koje promiče vrijednost „nulte tolerancije“ prema nasilju, daje se snažan doprinos razbijanju stereotipa patrijarhalnog društva u kojem nasilnici, najčešće muškarci, imaju „prirodno pravo“ uporabiti i silu kako bi postigli svoje ciljeve, kontrolirali partnericu i druge ukućane, te kako bi očuvali svoju dominantnu poziciju u obitelji.

Korisne informacije:

Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2017. do 2022. godine

Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji

Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja

Adresar ustanova, organizacija i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu žrtvama nasilja u obitelji

Cjelovit tekst Nacionalne strategije i drugih navedenih dokumenata može se naći na stranicama **<http://www.mdomsp.gov.hr/>**